

Datum
2016 -02- 26

Dnr 2016 -03- 02 Sid
7237-2015 1 (1)

Dnr 1.7.2-1297/2016

Stockholms kommun
Utbildningsnämnden
Stadshuset
105 35 Stockholm

Begäran om yttrande

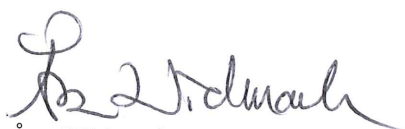
Utbildningsnämnden anmodas att yttra sig över det som framförs i FSO Fria förskolors anmälan till JO i den del den gäller klagomål om underlåtenhet att lämna överklagandehänvisning. Se bifogade handlingar.

Yttrandet ska innehålla en redogörelse för handläggningen och nämndens bedömning av denna. Berörda befattningshavare bör få tillfälle att lämna synpunkter.

Till remissvaret ska bifogas ett protokollsutdrag från det sammanträde vid vilket nämnden fattade beslut om yttrande till JO.

Sista datum för svar är den 8 april 2016.

Remissvaret och eventuella bilagor önskas i två exemplar.

Åsa Widmark
byråchef

Johan Albihn
föredragande

Information om personuppgiftsbehandlingen hos JO finns på JO:s webbplats under <http://www.jo.se/pul>

Från: Mimmi von Troil <mimmi.von.troil@ffso.se>
Skickat: den 11 december 2015 15:27
Till: Justitieombudsmannen
Kopia: u.registrator@regeringskansliet.se;
 justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se;
 katarina.wastlund@skl.se; info@skl.se; Lena Hallengren; Christer
 Nylander; Camilla Waltersson Grönvall; Thomas Strand; Betty
 Malmberg; Caroline Helmersson Olsson;
 stefan.jakobsson@riksdagen.se; Michael Svensson; Håkan Bergman;
 ulrika.carlsson@riksdagen.se; jabar.amin@riksdagen.se;
 erik.bengtboe@riksdagen.se; Gunilla Svantorp; Robert Stenkvist;
 annika.hirvonen.falk@riksdagen.se; Annika Eclund; Roza Güclü Hedin;
 beatrice.ask@riksdagen.se; Helene Petersson; Elin Lundgren; Krister
 Hammarbergh; Arhe Hamednaca; Kent Ekeroth; Anti Avsan; Susanne
 Eberstein; johan.hedin@riksdagen.se; Anders Hansson;
 petter.loberg@riksdagen.se; adam.marttinen@riksdagen.se; Roger
 Haddad; linda.snecker@riksdagen.se; Andreas Carlson;
 lawen.redar@riksdagen.se
Ämne: Idéburna förskolors rättigheter åsidosätts
Bifogade filer: Skr JO Besvhänv kommuner 2014 MT.pdf; ATT00001.htm;
 Kommunundersökning 2015.pdf; ATT00002.htm

Anm mot: se pdf-bilagan

Ang Möjlighet till överklagande av kommunala beslut

Blå 32

Obs ett mejl till som bekräftar att detta ska vara en anmälan

Hej,

Bifogar fråga om eventuell anmälan mot kommuner som åsidosätter idéburna förskolors möjlighet att överklaga beslut.

Tacksam för återkoppling samt ärendenummer hos JO. Skrivelsen är sänd för kännedom till utbildningsministern, justitieministern, ledamöterna i riksdagens utbildnings- och justitieutskott samt SKL.

Vänligen

Mimmi von Troil

VD

FSO Fria förskolor

Huvudkontor Göteborg

Tel direkt: 031 309 90 11

SMS: 0709 798 799

mimmi.von.troil@ffso.se

Journummer FSO: 0708-630 224

Justitieombudsmannen
Riksdagens ombudsmän – JO
Box 16327
103 26 Stockholm

Anmälan avseende kommuner som inte delger fristående huvudmän beslut avseende bidrag eller inte lämnar med besvärshänvisning vid sådan delgivning

FSO Fria förskolor har under perioden april-september 2015 genomfört en omfattande granskning av hur Sveriges kommuner fullgör sina åtaganden gentemot fristående huvudmän. Granskningen har bland annat omfattat följande punkter:

1. Vid vilken tidpunkt fattade kommunen beslut avseende bidrag för 2015 till fristående huvudmän (SFS 2011:185 14 kap 1 §),
2. om kommunen lämnade överklagandehänvisning i samband med att beslutet delgavs den fristående huvudmannen.

Vad gäller punkten 1 ovan har JO vid ett flertal tillfällen uttalat kritik mot kommuner som inte fattar beslut i enlighet med vad som föreskrivs i skolförordningen. FSO anmälde både Göteborgs stad och Örebro för för sent fattade beslut och JO har uttalat kritik mot dessa båda kommuner (Dnr 348-2015 och 349-2015). Att därför lämna in en anmälan mot ytterligare 75 kommuner som inte följer skolförordningen om beslut i tid är knappast produktivt eller framåtsyftande. FSO kan endast hoppas att samtliga kommuner i framtiden gör en större ansträngning när det gäller skolförordningens krav då det inte finns några som helst sanktionsmöjligheter mot kommuner som, oavsett anledning, inte följer skolförordningen.

Vad gäller punkten 2 ovan önskar FSO besked om det är möjligt att lämna in en anmälan mot följande kommuner:

Arvika kommun
Borlänge kommun
Eda kommun
Fagersta kommun
Grums kommun
Kristianstads kommun
Krokoms kommun
Lilla Edets kommun
Lomma kommun

Mimmi von Troil
vd

Lysekils kommun
Munkfors kommun
Oxelösunds kommun
Sotenäs kommun
Surahammars kommun
Stockholms stad
Svenljunga kommun
Sävsjö kommun
Sölvesborgs kommun
Tanums kommun
Tibro kommun
Vansbro kommun
Åmåls kommun
Årjängs kommun
Ödeshögs kommun
Östersunds kommun
Östra Göinge kommun

Samtliga ovanstående uppräknade kommuner har på frågan om överklagandehänvisning har lämnats svarat att så har inte skett. Några av dessa kommuner har inte heller delgivit den enskilde huvudmannen bidragsbeslutet på det sätt som anges i förvaltningslagen, ej heller har de fattat ett bidragsbeslut per huvudman vilket i sig är en förutsättning för att den enskilde huvudmannen ska ha möjlighet att överklaga.

Vidare önskar FSO besked om det är möjligt att lämna in en anmälan mot följande kommuner som på frågan om de skickar med en överklagandehänvisning svarat att de inte vet om de skickar med en en sådan eller inte:

Bengtsfors kommun
Bergs kommun
Eksjö kommun
Gagnefs kommun
Hjo kommun
Kristinehamns kommun
Lidköpings kommun
Nykvarns kommun
Pajala kommun
Upplands Väsby kommun
Vimmerby kommun

Stöd för anmälan i skollag och förvaltningslag

Av skollagen (SFS 2010:800) som trädde i kraft den 1 augusti 2011 framgår att beslut om bidrag till enskild huvudman är överklagningsbara enligt förvaltningslagen (28 kap 5 §). I

Mimmi von Troil
vd

förarbetena till nuvarande skollag skriver regeringen som skäl för ändringen "Utökade möjligheter till överklagande ska införas genom att vissa beslutstyper som i dag endast kan bli föremål för laglighetsprövning i stället ska få överklagas i vanlig ordning." (prop 2009/10:165 s 563). Regeringen utvecklar sedan under rubriken Skälen för regeringens förslag att denna överklagningsrätt stärker den enskildes rättssäkerhet och att "...denna rätt många fall är en garanti för skollagens grundläggande princip om rätten till likvärdig utbildning.". Denna möjlighet till förvaltningsbesvär över kommunens beslut om bidrag till enskild verksamhet hade dock redan genomförts genom en lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2009 (SFS 2009:670, prop.2008/09:171).

Överklagandet av bidragsbesluten regleras därmed av förvaltningslagen (SFS 1986:223). I förvaltningslagen (FL) finns närmare bestämmelser om överklagande. Där framgår bland annat följande:

- Av 21 § andra stycket FL följer att beslut ska förses med information om hur beslutet kan överklagas.
- Det ska framgå av överklagandehänvisningen att överklagandet ska göras skriftligt och att det i skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring klaganden begär.
- Vidare ska det framgå att skrivelsen ska ges in till den myndighet som har meddelat beslutet och att skrivelsen ska ha kommit in dit inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet (jfr 23 § FL).

Enligt 24 § FL ska den myndighet som har meddelat det överklagade beslutet pröva om skrivelsen med överklagandet har kommit in i rätt tid. Har skrivelsen kommit in för sent ska den avvisas om inte annat följer av andra och tredje styckena. Enligt 25 § FL ska, om skrivelsen inte avvisas enligt 24 §, den myndighet som har meddelat beslutet överlämna skrivelsen och övriga handlingar i ärendet till den myndighet som ska pröva överklagandet.

I 27 § FL stadgas följande:

- Finner en myndighet att ett beslut, som den har meddelat som första instans, är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska myndigheten ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part, så kallad. omprövning.
- Skyldigheten gäller även om beslutet överklagas, om inte klaganden begär att beslutet tills vidare inte ska gälla (inhibition).
- Skyldigheten gäller inte om myndigheten har överlämnat handlingarna i ärendet till en högre instans eller om det i annat fall finns särskilda skäl mot att myndigheten ändrar beslutet.

Enligt 28 § FL förfaller ett överklagande av en myndighets beslut, om myndigheten själv ändrar beslutet så som klaganden begär. I så fall tillämpas inte 24 och 25 §§. Ändrar myndigheten beslutet på annat sätt än klaganden begär, ska överklagandet anses omfatta det nya beslutet, om inte avvisning ska ske enligt 24 §.

Mimmi von Troil
vd

Utveckling av anmälan

Under perioden april – september 2015 genomförde FSO en omfattande undersökning av hur samtliga kommuner uppfyller skolförordningen (SFS 2011:185), skollagen (SFS 2010:800) samt förvaltningslagen (SFS 1986:223). Undersökningen avsåg kommunernas beslut av 2015 års verksamhetsbidrag, som skulle ha beslutats senast den 31/12 2014. Samtliga kommuner kontaktades via mail med följande frågor:

1. Hur många fria förskolor finns i er kommun?
2. När beslutades 2015 års budget för de kommunala förskolorna? (Gärna exakt datum)
3. När beslutades 2015 års bidragsbelopp för de fria förskolorna? (Gärna exakt datum)
4. Delges de fria förskolorna beslutet kring bidraget på något sätt?
5. Vid delgivning till huvudmännen, ges då även information kring om hur kommunens beslut kan överklagas?

Mailutskicket följdes sedan upp med en telefonkontakt med kommunerna. Tjugotvå kommuner svarade inte på frågorna, varken via mail eller vid telefonkontakt. Ytterligare fyrtiotvå kommuner ansåg inte att de hade skyldighet att fatta beslut om bidrag för fristående huvudman då det inom kommunen inte fanns några fristående förskolor. Hur dessa kommuner hanterar bidragsfrågan i den händelse en vårdnadshavare väljer en fristående förskola i en annan kommun omfattades inte av undersökningen. Av Sveriges tvåhundra nittio kommuner svarade etthundratrettio två stycken att de både beslutar om bidragen i rätt tid och att de skickar med en besvärshänvisning. Resultatet av undersökningen lämnas med som bilaga 1. FSO har också dokumenterat samtliga svar från respektive kommun samt namnet på den tjänsteman i respektive kommun som lämnat uppgifterna.

FSO anser att det oerhört bekymrande att så många kommuner ännu inte beslutar om bidraget i rätt tid trots att skollagen trädde i kraft för snart fyra och ett halvt år sedan. Det som FSO uppfattar som än mer bekymmersamt är det antal kommuner som inte upplyser den enskilde huvudmannen om vilken möjlighet denne har att få kommunens beslut prövat rättsligt. FSO anser att det är oroande att en betydande del av Sveriges kommuner inte följer förvaltningslagens krav på delgivning och information. Genom att åsidosätta informationsplikten motarbetas den enskilde huvudmannens rättigheter så som de anges i skollagen. I förlängningen innebär detta ett stort avsteg från den rättstrygghet som kännetecknar en demokrati och som både regering och riksdag ansett viktig då man särskilt har behandlat detta i förarbetena till nuvarande skollag.

Några citat ur de svar som FSO erhållit:

- **Sotenäs kommun:** "Vi har en fri förskola i kommunen. Det skickas inte ut någon besvärshänvisning eftersom de fick information kring hur den kommunala handlägningsprocessen ser ut kring rätt att överklaga när förskolan startade 2011".
- **Oxelösunds kommun:** "Om du syftar på "Barn- och elevpengen" så tas nivån på denna i kommunfullmäktige som baseras på kostnaden för verksamheten i kommunal regi. Det kan således INTE överklagas mer än att det gör en laglighetsprövning hos förvaltningsrätten".

Mimmi von Troil
vd

- **Eda kommun:** "Nej. Ingen besvärshänvisning skickas ut. Medborgarkontoret skickat ut protokollets aktuella paragraf med beslut och där står det INTE hur man överklagar".
- **Arvika kommun:** "Nej besvärshänvisning skickas inte med. Allmän info kring överklagande av kommunala beslut finns på kommunens hemsida".
- **Stockholm stad:** " Kommunfullmäktige beslutet anslås utanför stadshuset och på stadens hemsida hittar man information kring hur man överklagar beslutet. Inga besvärshänvisningar skickas ut. Utbildningsförvaltningen skickar ut riktad information om ev. förändringar i schablonen".
- **Tanums kommun:** "Ja information kring hur man överklagar ett beslut ges via muntlig genomgång. Beräkningsgrunderna är de samma för kommunala och fristående, så det brukar inte vara en aktuell fråga att skicka ut besvärshänvisningar".
- **Gagnefs kommun:** "Angående hur man överklagar ett bidragsbelopp. Huvudmannen måste känna till skollagstiftningen om man skall bedriva skolverksamhet".

Citaten ovan visar att de aktuella kommunerna i vissa fall verkar sakna kunskap om vad som krävs av dem utifrån vad som anges skollagen och förvaltningslagen.

Som företrädare för de idéburna förskolorna önskar FSO därför undersöka om det är möjligt att på detta sätt lämna in en anmälan mot ett omfattande antal kommuner samt vilka ytterligare underlag som JO anser det nödvändigt att FSO inkommer med för att kunna, i den mån JO bedömer det möjligt, fullfölja anmälan enligt ovan.

Göteborg 11 december 2015

Vänligen

Mimmi von Troil

Kopia för kännedom:
Justitieministern
Utbildningsministern
Utbildningsutskottets ledamöter, Sveriges Riksdag
Justitieutskottets ledamöter, Sveriges Riksdag
Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)

Bilaga 1: Resultat av FSO:s kommunundersökning 2015

Mimmi von Troil
vd

Kommunundersökning gällande bidrag för fristående förskolor

Kommuner som INTE har svarat: (22 st)

- Arjeplogs kommun
- Avesta kommun
- Bjurholms kommun
- Bjuvs kommun
- Borgholms kommun
- Dorotea kommun
- Forshaga kommun
- Gällivare kommun
- Jokkmokks kommun
- Karlsborgs kommun
- Kinda kommun
- Kiruna kommun
- Malå kommun
- Nynäshamns kommun
- Ragunda kommun
- Sollefteå kommun
- Sorsele kommun
- Sundsvalls kommun
- Tidaholms kommun
- Tomelilla kommun
- Torsås kommun
- Älvsbyns kommun

Kommuner som INTE har fristående förskolor: (42 st)

- Arvidsjaurs kommun
- Aneby kommun
- Boxholms kommun
- Bromölla kommun
- Bollebygds kommun
- Degerfors kommun
- Dals-Eds kommun
- Essunga kommun
- Gullspångs kommun
- Hultsfreds kommun
- Hallsbergs kommun
- Kungsörs kommun
- Kumla kommun
- Ludvika kommun

- Laxå kommun
- Lekebergs kommun
- Ljusnarsbergs kommun
- Malung-Sälens kommun
- Markaryds kommun
- Mjölby kommun
- Melleruds kommun
- Munkedals kommun
- Nora kommun
- Norsjö kommun
- Olofströms kommun
- Perstorps kommun
- Rättviks kommun
- Skinnskattebergs kommun
- Storfors kommun
- Storumans kommun
- Smedjebackens kommun
- Sätters kommun
- Tingsryds kommun
- Tjörns kommun
- Tierps kommun
- Töreboda kommun
- Ydre kommun
- Åsele kommun
- Ånge kommun
- Älvdalens kommun
- Östhammars kommun
- Överkalix kommun

**Kommuner som HAR beslutat om bidragen i tid samt skickar med besvärshänvisning:
(132 st)**

- Bodens kommun
- Botkyrka kommun
- Båstads kommun
- Danderyds kommun
- Eskilstuna kommun
- Ekerö kommun
- Enköpings kommun
- Eslövs kommun
- Filipstads kommun
- Färgelanda kommun
- Flens kommun
- Falkenbergs kommun

- Faluns kommun
- Grästorps kommun
- Gävle kommun
- Gislaveds kommun
- Gnosjö kommun
- Hörby kommun
- Hudiksvalls kommun
- Härryda kommun
- Hagfors kommun
- Hylte kommun
- Haparanda kommun
- Höörs kommun
- Härnösands kommun
- Hofors kommun
- Helsingborgs stad
- Heby kommun
- Halmstads kommun
- Huddinge kommun
- Hedemora kommun
- Höganäs kommun
- Haninge kommun
- Habo kommun
- Håbo kommun
- Härjedalens kommun
- Järfälla kommun
- Jönköpings kommun
- Kalix kommun
- Karlstads kommun
- Kävlinge kommun
- Karlskrona kommun
- Knivsta kommun
- Kils kommun
- Kalmars kommun
- Kramfors kommun
- Köpings kommun
- Karlshamns kommun
- Katrineholms kommun
- Kungälv kommun
- Klippans kommun
- Kungsbacka kommun
- Lycksele kommun
- Lindesbergs kommun
- Luleå kommun
- Laholms kommun

- Ljungby kommun
- Lidingö stad
- Lessebo kommun
- Ljusdals kommun
- Lunds kommun
- Mölndals stad
- Mullsjö kommun
- Marks kommun
- Mörbylånga kommun
- Motala kommun
- Mönsterås kommun
- Norrtälje kommun
- Nybro kommun
- Nacka kommun
- Nyköpings kommun
- Norrköpings kommun
- Nordmalings kommun
- Orsa kommun
- Orusts kommun
- Osby kommun
- Oskarshamns kommun
- Partille kommun
- Robertsfors kommun
- Region Gotland
- Söderköpings kommun
- Staffanstorps kommun
- Salems kommun
- Skellefteå kommun
- Sjöbo kommun
- Solna stad
- Sunne kommun
- Säfte kommun
- Strömstads kommun
- Sundbybergs kommun
- Stenungsunds kommun
- Skara kommun
- Svedala kommun
- Skövde kommun
- Sollentuna kommun
- Sala kommun
- Svalövs kommun
- Strömsunds kommun
- Söderhamns kommun
- Tranås kommun

- Tyresö kommun
- Torsby kommun
- Trosa kommun
- Täby kommun
- Ulricehamns kommun
- Umeå kommun
- Uppsala kommun
- Uppvidinge kommun
- Uddevalla kommun
- Vellinge kommun
- Värmdö kommun
- Vaggeryds kommun
- Vara kommun
- Vallentuna kommun
- Västerviks kommun
- Värnamo kommun
- Västerås stad
- Vänersborgs kommun
- Vindelns kommun
- Vännäs kommun
- Vingåkers kommun
- Vaxholms stad
- Varbergs kommun
- Valdemarsviks kommun
- Vadstena kommun
- Ystads kommun
- Åtvidabergs kommun
- Älmhults kommun
- Ängelholms kommun
- Öckerö kommun
- Örnköldsviks kommun
- Österåkers kommun

Kommuner som HAR beslutat om bidragen i tid men INTE skickar med besvärshänvisning: (10 st)

- Grums kommun
- Lomma kommun
- Munkfors kommun
- Surahammars kommun
- Stockholms stad
- Tanums kommun
- Vansbro kommun
- Åmåls kommun

- Årjängs kommun
- Östra Göinge kommun

Kommuner som HAR beslutat om bidragen i tid samt VET EJ om man skickar med besvärshänvisning: (7 st)

- Bengtfors kommun
- Eksjö kommun
- Hjo kommun
- Kristinehamns kommun
- Lidköpings kommun
- Pajala kommun
- Upplands Väsby kommun

Kommuner som INTE har beslutat om bidragen i tid men skickar med besvärshänvisning: (57 st)

- Ale kommun
- Arboga kommun
- Askersunds kommun
- Alvesta kommun
- Alingsås kommun
- Burlövs kommun
- Bräcke kommun
- Borås stad
- Bollnäs kommun
- Emmaboda kommun
- Finspångs kommun
- Falköpings kommun
- Götene kommun
- Göteborgs stad
- Gnesta kommun
- Hällefors kommun
- Herrljungas kommun
- Högsby kommun
- Hallstahammars kommun
- Hässleholms kommun
- Hammarö kommun
- Karlskoga kommun
- Leksands kommun
- Linköpings kommun
- Landskrona stad
- Lerums kommun

- Malmö stad
- Mariestads kommun
- Mora kommun
- Nässjö kommun
- Norbergs kommun
- Nordanstigs kommun
- Ockelbo kommun
- Ovanåkers kommun
- Piteå kommun
- Ronneby kommun
- Sigtuna kommun
- Sandvikens kommun
- Simrishamns kommun
- Södertälje kommun
- Strängnäs kommun
- Skurups kommun
- Tranemo kommun
- Timrå kommun
- Trelleborgs kommun
- Trollhättans stad
- Upplands-Bros kommun
- Vilhelmina kommun
- Vetlanda kommun
- Vårgårda kommun
- Växjö kommun
- Åre kommun
- Åstorps kommun
- Älvkarleby kommun
- Övertorneå kommun
- Örkelljunga kommun
- Örebro kommun

Kommuner som INTE har beslutat om bidragen i tid samt INTE skickar med besvärshänvisning: (17 st)

- Arvika kommun
- Borlänge kommun
- Eda kommun
- Fagersta kommun
- Göteborgs kommun
- Krokoms kommun
- Kristianstads kommun
- Lilla Edets kommun
- Lysekils kommun

- Oxelösunds kommun
- Sölvesborgs kommun
- Sotenäs kommun
- Svenljunga kommun
- Sävsjö kommun
- Tibro kommun
- Ödeshögs kommun
- Östersunds kommun

Kommuner som INTE har beslutat om bidragen i tid samt VET EJ om man skickar med besvärshänvisning: (4 st)

- Bergs kommun
- Gagnefs kommun
- Nykvarns kommun
- Vimmerby kommun